

Spis treści

Przedmowa do wydania polskiego	9
I. Wprowadzenie	11
II. Związek pomiędzy wiedzą naukową i produkcją przemysłową ...	21
1. Problematyka	21
2. Wiedza jako problem teorii gospodarki	23
3. Wiedza – główny czynnik produkcji przemysłowej?	25
3.1. Zarys modelu – trzy formy wiedzy	25
3.2. O możliwości przechowywania wiedzy	32
3.3. Skutki braku możliwości magazynowania sieci wiedzy	35
4. Czy Dolny Śląsk jest przypadkiem szczególnym? Model sieci wiedzy i „cud gospodarczy”	37
4.1. Teza rekonstrukcyjna	39
4.2. Hipoteza konwergencji	42
III. Czy Dolny Śląsk był rozwiniętym regionem przemysłowym? Przemysł Dolnego Śląska i jego rozwój od 1936 roku do końca wojny	47
1. Dlaczego Dolny Śląsk?	47
2. Przykład „technologicznego zacofania”? – znaczenie gospodarcze Dolnego Śląska w Rzeszy Niemieckiej	53
2.1. Stan badań i źródeł	53
2.2. Rozmieszczenie geograficzne przemysłu Dolnego Śląska	54
2.3. Znaczenie Dolnego Śląska dla niemieckiego przemysłu	60
2.4. Kwalifikacje i wykształcenie zatrudnionych w przemyśle na Dolnym Śląsku	65
3. Rozwój dolnośląskiego potencjału przemysłowego do 1944 roku	73
3.1. Rozwój pojedynczych gałęzi przemysłu do 1944 roku na podstawie liczby zatrudnionych	75
3.2. 1936–1939: dolnośląska industrializacja?	82
3.3. 1939–1942: przemysł Dolnego Śląska w pierwszej połowie wojny	89
3.4. 1942–1945: Dolny Śląsk podczas wojny totalnej	94

4. Lata 1943–1944: Dolny Śląsk i niemieckie tereny wschodnie w polityce zbrojeniowej Speera	96
4.1. Praktyka przenoszenia zakładów	98
4.2. Motywy, zakres i skutki przenoszenia zakładów produkcyjnych	104
5. Kapitał materialny i kapitał niematerialny na Dolnym Śląsku w okresie przed końcem drugiej wojny światowej	111
5.1. Potencjał produkcyjny w 1944 roku	111
5.2. Nowy sposób produkcji?	115
6. Zawężona perspektywa – skutki nadmiernego akcentowania roli zniszczeń i demontaży	118

IV. „Nowy” przemysł... – rozwój produkcji przemysłowej na Dolnym Śląsku po zakończeniu wojny

1. Stan badań i źródła	123
2. „Twierdza Dolny Śląsk”? – legenda „godziny zero”	126
2.1. Zniszczenia wojenne	127
2.2. Demontaże przeprowadzane przez Wehrmacht i Armię Czerwoną	133
2.3. Bilans	140
3. 1945–1956: „polonizacja” gospodarki na ziemiach włączonych do Polski po 1945 roku i polityka gospodarcza do 1956 roku	142
3.1. Umocnienie polskiej władzy państwowej	144
3.2. Administracja na tak zwanych „Ziemiach Odzyskanych” w latach 1945–1949	146
3.3. Grupy operacyjne i przejmowanie gospodarki niemieckiej (1945–1946)	151
3.4. Powstanie gospodarki planowej 1947–1949: plan trzyletni	160
3.5. Bilans wstępny – w jakim stopniu powiodło się przejęcie przemysłu? ..	166
3.6. Plan sześcioletni 1950–1955	170
4. Bilans	180
4.1. Stan przemysłu dolnośląskiego w 1956 roku	180
4.2. Czy na Dolnym Śląsku doszło do procesu rekonstrukcji?	196

V. Z „nowymi” pracownikami – „spuścizna” wysiedlenia i jego konsekwencje

1. Nowa perspektywa	200
2. Podstawy decyzji w zakresie polityki gospodarczej na ziemiach przyznanych Polsce w 1945 roku	203
2.1. Jaki obraz nowych ziem miały podmioty odpowiedzialne?	203
2.2. Rola instytutów badawczych	207
3. Wysiedlenie i zasiedlenie terenów przyłączonych do Polski w 1945 roku ..	210
3.1. Stan badań nad wysiedleniem	210
3.2. Początek wysiedleń	212
3.3. Zasiedlenie ziem przyznanych Polsce w 1945 roku	217

3.4. Odbudowa mimo „spakowanych walizek” – czy nowe tereny były tymczasowe?	223
4. „Na tropie wiedzy”	230
4.1. „Tabula rasa et fabrica vacua” – system kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku po 1945 roku	231
4.2. Asymetria interesów ministerstw i dyrekcji firm	238
4.3. Następstwa braku „komplementarnej” wiedzy	250
4.4. Przymusowo wysiedleni w Republice Federalnej	260
VI. „Wiedza i produkcja poindustrialna”: wyniki studium	273
1. Nowa interpretacja rozwoju przemysłowego Dolnego Śląska po drugiej wojnie światowej	273
2. Motywy i skutki wypędzeń	276
3. Wiedza, praca oparta na wiedzy i produkcja poindustrialna	279
4. Skutki wysiedleń	281
VII. Dodatek	285
1. Lista skrótów	285
2. Konkordancja nazw miejscowości dolnośląskich	286
3. Lista znanych zakładów przeniesionych na Dolny Śląsk	288
3.1. Zakłady przeniesione na Dolny Śląsk, które nie podjęły produkcji (stan z 1 października 1943 roku)	288
3.2. Zakłady zbrojeniowe prowadzące negocjacje w związku z przeniesieniem na Dolny Śląsk (stan z 1 października 1943 roku)	294
4. Wykaz tabel, ilustracji i diagramów	295
4.1. Tabele	295
4.2. Ilustracje i diagramy	296
VIII. Bibliografia	297
1. Źródła	297
1.1. Źródła publikowane	297
1.2. Źródła niepublikowane	298
2. Literatura	298